

Brüssel, 2. mai 2024
(OR. en)

9370/24

ESPACE 45

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	<i>Nõukogu 23.–24. mai 2024. aasta istungi (konkurentsivõime (siseturg, tööstus, teadusuuringud ja kosmos)) ettevalmistamine</i> ELi kosmoseküsimusi reguleeriv õigusakt: ELi kosmosetegevuse ohutus, kerksus ja kestlikkus – <i>Arvamuste vahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi märkus teemal „**ELi kosmoseküsimusi reguleeriv õigusakt: ELi kosmosetegevuse ohutus, kerksus ja kestlikkus**“, pidades silmas konkurentsivõime nõukogu 23. mai 2024. aasta istungil toimuvat arvamuste vahetust.

ELi kosmoseküsimusi reguleeriv õigusakt: ELi kosmosetegevuse ohutus, kerksus ja kestlikkus**Arvamuste vahetus****Poliitiline taust**

Kosmosealane tegevus seisab vastamisi järjest suuremate väljakutsetega. Mõned neist on viimasel ajal muutunud pakilisemaks ja nendele vastamiseks peaksid liit ja liimesriigid võtma meetmeid. Käesoleva dokumendi eesmärk on suunata ministrite vahelist arvamuste vahetust, et vahetada mõtteid liidu tulevase kosmoseküsimusi reguleeriva õigusakti asjakohaste aspektide üle enne seda, kui komisjon esitab vastava õigusakti ettepaneku.

Väljakutsed

Esiteks suurendab teatavate orbiitide (eelkõige Maa-lähedase orbiidi) ülekoormus kokkupõrkeohtu, mis tuleneb eraettevõtjate tegevuse kiirest kasvust kosmosesektoris. Sellel võivad olla tõsised tagajärjed, näiteks võib see häirida rutiinseid toiminguid orbiidil, põhjustada satelliidikahjustusi ja -kadu, kosmosepõhiste teenuste peatamist (millest mõned on kriitilise tähtsusega) ning kokkupõrget õhusõidukitega tagasipöördumisel Maale. Kokkuvõttes võib see muuta orbiidid tulevaste põlvkondade jaoks kasutuskõlbmatuks.

Teiseks esineb küberrünnete ja kosmosetaristusse elektroonilise sekkumise oht, mida võimendavad geopoliitilised sündmused. Küberründed, mis toimuvad teatud juhtudel mõne riigi toetusel, on üha enam suunatud kosmosevarade vastu. Lisaks on kosmosevarade keeruline ülesehitus (erinevad vastastikuses koostoimes osad, ulatuslikud ründepinnad, arvukad sisenemiskohad võimalike ründajate jaoks), iganemine (vanad telekommunikatsioonitaristud, keerulised parandusvõimalused) ja hankemenetlused (keerukad tarneaahelad) muutnud kosmosetaristu haavatavaks sihtmärgiks.

Nendele väljakutsetele vastamiseks on samuti oluline vähendada kosmosetegevuse keskkonnamõju ning sõltuvust ELi-välistest tehnoloogiatest ja toorainetest.

Meetmed

Liikmesriigid on hakanud neile väljakutsetele lahendusi otsima ning võtma vastu kosmosealaseid õigusakte, millega kavandatakse kosmosealast tegevust ja antakse selleks lube. Praegu on üheteistkümnes liikmesriigis võetud kosmoseküsimumustes vastu riigisisesed õigusaktid ja järjest rohkem liikmesriike tegeleb õigusaktide väljatöötamisega. Nende õigusaktide kohaldamisala ja detailsuse tase on väga erinev.. Sellega seoses on Euroopa Komisjon teinud ettepaneku koostada ELi kosmoseküsimumusi reguleeriv õigusakt, et kehtestada ühised normid kosmosetegevuse ohutuse, kerksuse ja kestlikkuse kohta. ELi kosmoseküsimumusi reguleeriv õigusakt võimaldaks luua ELi kosmosetegevuse jaoks ühtse turu, austades samal ajal riikide pädevust.

Euroopa Komisjon on käivitanud konsultatsiooniprotsessi liikmesriikide ja tööstussektoriga, muu hulgas kavandatava ELi kosmoseküsimumusi reguleeriva õigusakti asjakohaste sammaste üle:

- ohutussambas käsitletakse eelkõige kokkupõrkeohtu (st kokkupõrgete vältimine, kosmosesõidukite manööverdamisvõime, orbiidil positsioneerimine) ja kosmoseprügi tekitamist (kosmoseprügi vähendamise kavad) nii kanderakettide kui ka satelliitide puhul;
- kerksussammas seaks ELi kosmosetööstuse keskmesse riskihindamise ja võimalikud julgeolekuriskid ning parandaks järjepidevalt kõigi kosmosetaristu osade (maapealne osa, kosmos ja ühendused) kaitse taset;
- kestlikkuse sambaga loodaks alus ühiste normide kehtestamiseks kosmosetegevuse keskkonnajalajälje arvutamise kohta, et pikas perspektiivis keskkonnajalajälge vähendada.

Arutelupunktid

Euroopa kosmosetööstuse konkurentsivõimet tuleb arendada, eelkõige VKEde ja idufirmade puhul. ELi kosmoseküsिमusi reguleeriva õigusaktiga ei tohiks tööstussektorit ülereguleerida ning seda ei tuleks kohaldada ühetaoliselt kõigi tööstussektori osalejate suhtes, vaid eelkõige tuleks kasutada **proportsionaalset** lähenemisviisi. See peaks hõlmama nii ELi kui ka ELi-väliseid ettevõtjaid, kes soovivad pakkuda kosmosepõhiseid teenuseid ELi ühtsel turul, ning käsitlema võimalikke turumoonutusi. See peaks tooma ka selget kasu tööstusele, näiteks võimaldama kehtestada lihtsustatud halduskorra, võrdsed tingimused, kõrgema kaitsetaseme ja stabiilsuse investeeringute ligimeelitamiseks. Kohustuslikke nõudeid tuleks samuti kohaldada proportsionaalselt. Lisaks tuleks ELi kosmoseküsिमusi reguleerivas õigusaktis ette näha toetusmeetmed, nagu suutlikkuse suurendamine, tehniline abi ja rahaline toetus, mis hõlbustaksid kosmosetööstusel täita kohustuslikke nõudeid.

Praeguses geopoliitilises kontekstis on vaja järjepidavalt parandada kosmosesüsteemide kaitset ja kerksust, nii et see hõlmaks kõiki satelliidikäitajaid ELis, kõiki taristuosi (kosmos, maa pealne taristu ja andmeühendused) ning kogu kosmosevara (äri- ja riiklik, ELi vara). Normid peaksid tagama kosmosetööstuses osalejatele ulatusliku õiguskindluse, edendades samal ajal **kerksust ja konkurentsivõimet**.

Peamised rahvusvahelised kosmosevaldkonna osalejad on tugevdanud oma regulatiivset tegevust, eelkõige seoses kosmoseliikluse korraldamise ja küberturvalisusega, ning osalevad aktiivselt asjakohaste rahvusvaheliste standardite väljatöötamises. Seetõttu on oluline tegutseda võimalikult kiiresti, et ELi kosmosetööstus ei oleks sunnitud järgima teiste jurisdiktsioonide kehtestatud standardeid või norme. Tänu liidu poolt võetavatele meetmetele saaks ELis usaldusväärne rahvusvaheline osaleja meie normide ja standardite kehtestamisel.

Ministritel palutakse vastata järgmistele küsimustele:

Küsimused

1. Kuidas kõige paremini tagada, et ELi kosmoseküsिमusi reguleeriv õigusakt tugevdaks ELi kosmosetööstuse konkurentsivõimet?
2. Kuidas kõige paremini kasutada ELi kosmoseküsिमusi reguleerivat õigusakti kosmosesüsteemide kerksuse parandamiseks?